

vahel. See on reljeefi poolest monotoonne, peaaegu tasane nõgulausmaa. Kõrguste vahed on siin ainult 6—7 m, ja kogu ala kerkib kõrgemais kohtades ainult 9—10 m üle Virtsjärve pinna. Eriti madal on selle ala põhjapoolne, Emajõe poole pöördud nõlv, mis langeb kihelkonna kirdesopis 0.6 m Virtsjärve pinnast madalamale. Selle tõttu voolabki vesi jõesuus järvest välja, kuna mujal takistab seda madalate kõrgendikkude rida, mis palistab järve idaranda.

Selle lau ja madala ala keskosas kerkib rida madalaid künniseid — voori, mis jooksevad üldiselt põhjast lõunasse või on pöördud otstega pisut loode ja kagu poole. Kõige põhjapoolsem kõrgendik, mille kõrgemal idaserval asub Verevi küla, on kuju poolest 4.4 km pikkuse ning 1.5 km laiuse kolmnurga laadiline, mille terav ots pöördud põhja poole ja mis saadab kakku pikema eemaleulatuva haru. Künnise nõlvad on äärmiselt laud (1—2°) ja kerkivad ainult 4.5 m üle ümbritseva soo. Verevi künnisele järgneb lõunas vähem Rakke künnis, mis ainult 2 km pikk ja 4 m suhtelise kõrgusega. Madal lohk eraldab teda lõunas laiest, ebamäärase kujuga Sangla künnisest (2.7 km pikk, 1.2 km lai, 3 m suhtelise kõrgusega), millele seltsib idas väike 250 m läbimõõduga madal kühm. Rakke künnisest loode pool, otse Virtsjärve kaldal, seisab veel üksik väike pikergune kühm, millel asetseb Vanausse talu. Kirjeldatud kõrgendikke tuleb pidada, nende kuju ja sihi järele otsustades, voorteks ja nad moodustavad ühise põhjast lõunasse ulatuva kõrgema vöö, millele on koondunud asulad ja kultuurmaistud ning mida kasutavad liikimisted ja mis selle tõttu seda silmapaistvamalt eraldub ümbritsevast madalast soisest alast.

Virtsjärve rannik on siinkohal lausik ja liivane. Ainult Vanausse kühma kohal on lained sellest välja uhtnud rohkemal arvul suuremaid kive, kuna Sangla (Ubesoo) oja suu ümbruses moodustab ranniku Rakke turbaraba.

Mida kaugemale lõuna poole, seda enam hakkab kihelkonna pind pikkamisi ja paiguti õige tunduvalt tõusma. Unikülas ulatub ta 6 m, Neemiskülas 10 m ja Rannu kiriku juures 12 m üle järve pinna. Kiriku ümbruses kerkib ligi 4 km pikk ja 1.5 km lai lame künnis. Künnise siht on loodest kakku, ta loodepoolne, madalam osa ulatub Neemisküla kaudu Uniküla rannikuni.

Edela pool kirikut näeme samasuguse lameda künnisena rannaäärset Saviküla kõrgendikku, mis kerkib 8—10 m üle järve pinna ja ühineb lõunas Tammemõisa künnisega. Nimetus „Saviküla“ on tulnud rikkalikest devooni savilademeist, mis annavad kohale kaugele silmapaistva vereva värvi. Üldiselt on kihelkonna põhjaosas läänepoolne, ranniku piirkond märksa kõrgem kui idapoolne äär. Viimane on osa suurist soist, mis ümbritsevad Emajõe ülemjooksu, ja tõuseb vaevalt 4 m üle Virtsjärve pinna. Põhja pool langeb ta sellest isegi madalamale.

Kihelkonna keskosas muutub reljeef vahelduvamaks ja ühtlasi silmapaistvamalt viirulisemaks. Piki rannikut tõuseb Tamme mõisa kohal 2 km pikk ja 0.5 km lai künnis, mille läänepoolne hõlm just